

Wegwijzer in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

43. Het einde van Mozes' leven

Bijbelgedeelten: Numeri hoofdstuk 27-36, Deuteronomium hoofdstuk 31-34

De opvolger van Mozes

Het afscheid van Mozes naderde. De HEER zei hem dat het niet lang meer zou duren voordat hij zou overlijden. Als verantwoordelijke leider van het volk had hij daarom nog veel te doen.

Het eerste was dat er een opvolger moest worden aangewezen. Mozes zei tegen de HEER: "Moge de HEER, de God Die aan al wat leeft de levensadem schenkt, dan iemand over het volk aanstellen, die het kan leiden en de troepen kan aanvoeren, zodat het volk van de HEER niet wordt als een kudde schapen zonder herder". Daarop zei de HEER, dat hij Jozua bij zich moest laten komen, omdat hij een man was met geestkracht. Hem moest Mozes voor de priester Eleazar en het hele volk brengen, om in bijzijn van allen door handoplegging de leiding aan hem over te dragen. Mozes moest niet zijn als veel terugtrekkende managers van tegenwoordig, die eigenlijk gewoon de baas willen blijven. Mozes moest Jozua laten delen in zijn aanzien, zodat heel Israël Jozua in het vervolg zou gehoorzamen. Mozes deed zoals de HEER hem gezegd had.

Het verschil met Mozes zou zijn, dat de HEER niet met Jozua zou spreken in de Tabernakel. Voor een belangrijke beslissing moest hij naar de hogepriester Eleazar gaan, en dan zouden de stenen in zijn borsttas aangeven wat de beslissing van de HEER was.

De wraak op de Midjanieten

Wat Mozes ook nog moest doen, is wraak nemen op de Midjanieten, om hun verleiding van de Israëlieten tot afgoderij en onzedelijk gedrag. Uit elke stam moesten duizend mannen opgeroepen worden. Een leger van bij elkaar 12.000 man. Ook de hogepriester Eleazar en enkele priesters gingen mee. Zij trokken uit tegen de Midjanieten en doodden alle mannen, waaronder ook hun vijf koningen. Ook Bileam werd gedood. Dat zou kunnen betekenen dat hij woonde in Midjan; ook al omdat de Bijbel vertelt dat hij – toen de gezanten van koning Balak bij hem kwamen – in een stad aan de Eufraat verbleef, waar hij geboren was. De Israëlieten verbrandden de ste-

den en tentenkampen van de Midjanieten. Hiermee voerden ze maar de helft van de opdracht van de HEER uit, want ze moesten alle mannen doden en ook alle vrouwen. Alleen ongehuwde meisjes mochten blijven leven. Heel teleurstellend, als je bedenkt dat de hogepriester van de HEER er ook bij was; net als zijn vader eerder had hij dus kennelijk niets gezegd. Dat doden van al die mensen klinkt heel wreed, maar de HEER wilde niet dat dit volk van Midjan bleef bestaan en de Israëlieten nog eens opzettelijk zou kunnen verleiden. De straf die zij kregen zou anderen afschrikken ook zoiets te doen. Maar het zou tegelijk de Israëlieten ervoor waarschuwen dat God een heilig God is, Die afgoderij en onzedelijk gedrag verafschuwt, en deze zonden zwaar straft.

Dus toen het leger terugkwam, met alles dat zij geroofd hadden, ook de vrouwen, meisjes en jongens, was Mozes heel boos op hen. Hij zei dat het juist die vrouwen waren die de Israëlieten hadden verleid.

De meegebrachte buit was enorm groot. Alles moest worden gereinigd voordat het in het kamp mocht komen. De onbrandbare dingen door vuur, en alle andere met water. Ook de soldaten en hun kleren moesten worden gereinigd, en zij mochten dan na zeven dagen weer in het kamp komen. Dat zou voortaan na elke oorlog zo gedaan moeten worden.

De HEER zei tegen Mozes dat Eleazar en de familiehoofden al het geroofde moesten tellen. De helft daarvan was dan voor de 12.000 soldaten die waren uitgetrokken tegen de Midjanieten, en de andere helft voor de rest van alle Israëlieten. De soldaten moesten echter een vijfhonderdste deel (0,2%), en de anderen een vijftigste deel (2%) aan Eleazar geven, als geschenk voor de HEER. Dat kon dan verdeeld worden onder de Levieten.

De verdeling van het veroverde gebied

Terwijl ze nog in de vlakte van Moab waren, gingen de familiehoofden van de stammen Ruben en Gad naar Mozes, en vroegen hem of zij het nu veroverde gebied mochten hebben, omdat het geschikt was voor hun vele vee. Mozes vertrouwde de vraag niet helemaal. Waren zij dan van plan daar te blijven, en niet mee te gaan om de rest van het beloofde land te veroveren voor de andere stammen? Hij vroeg hen: "Wilt u de Israëlieten de moed ontnemen om over te steken [de Jordaan] naar het land dat de HEER hun gegeven heeft?" Hij herinnerde hen eraan dat het ontmoedigen van hun ouders het land te veroveren, door de negatieve houding van tien van de verkenners van het beloofde land, er de oorzaak van was dat zij zo lang in de woestijn hadden moeten blijven. "En nu wilt u precies hetzelfde doen als uw zondige voorouders en zo de woede van de HEER tegen de Israëlieten nog aanwakkeren. Als u zich van Hem afwendt, zal Hij hen nog langer in de woestijn laten en zult u dit hele volk in het verderf storten". Maar de familiehoofden kwamen dichterbij Mozes toe, en zeiden dat dit helemaal niet hun bedoeling was. Het enige dat zij wilden is hun vrou-

wen, kinderen en vee hier laten, en dan met de anderen meegaan om het land verder te veroveren. Toen was Mozes gerustgesteld. Hij zei dat als zij zouden doen wat zij beloofd hadden, het gebied dat zij wilden hebben dan hun eigendom zou worden; maar als zij dat niet zouden doen, zouden ze de gevolgen daarvan ondervinden. “Bouw steden voor uw kinderen en bouw schaapskooien, en doe wat u hebt beloofd”. En zij beloofden: “alle weerbare mannen zullen doen wat u zegt, heer: wij zullen voor de HEER naar de overkant [van de Jordaan] gaan om daar strijd te leveren. Daarna gaf Mozes Eleazar instructies de stam Ruben en de stam Gad het gebied te geven, als zij hun plicht hadden gedaan. Ook de helft van de stam Manasse wilde daar gaan wonen. Ze kregen dus in voorlopigheid het land dat zij wilden hebben. Dit was het land dat zij hadden ingenomen van de Amorieten, het land Basan. Het deel van de stam Manasse nam het gebied dat Gilead heette voor zichzelf in.

Ook werden toen de buitengrenzen van het toekomstige Rijk van Israël vastgesteld. In het zuiden beginnend bij de woestijn Zin en de Dode Zee naar de Middellandse Zee. In het westen de Middellandse Zee. De grens in het noorden en oosten is wat moeilijk uit te leggen, maar kijk op het landkaartje. Land van de ene stam mocht niet door huwelijks- en erfeniskwesties in bezit komen van een andere stam.

De Leviëten zouden geen eigen stuk land krijgen, maar verspreid over het gehele grondgebied van Israël 48 steden met weidegrond eromheen. Die steden zouden eerlijk verdeeld moeten worden over alle stammen. Vijf daarvan moesten vluchtplaatsen zijn voor mensen die zonder opzet iets hadden gedaan waardoor iemand stierf.

Daarheen kon hij dan vluchten, tot het moment dat er uitspraak was gedaan door de rechters.

Mozes vertelde en leerde het volk in die laatste tijd nog veel. Dat schreef hij allemaal in een boek, dat elk jaar voor het gehele verzamelde volk voorgelezen moest worden tijdens het Loofhutfenfeest. Naar dat boek (Deuteronomium) zullen we de volgende keer kijken. We volgen nu eerst het verhaal aan het eind van het boek Deuteronomium.

Nadat Mozes zijn laatste woorden tot het volk gesproken had, vroeg hij Jozua bij hem te komen staan. Hij zei: "Ik ben nu honderdtwintig jaar oud en niet in staat om nog langer leiding te geven. Bovendien heeft de HEER me gezegd dat ik de Jordaan niet mag oversteken. De HEER, uw God, zal nu voor u uitgaan ... zodat u het land van de volken aan de overkant in bezit kunt nemen. Jozua zal u daarbij aanvoeren, zoals de HEER heeft gezegd". Tegen Jozua zei hij dat hij vastberaden, moedig en niet bang moest zijn, omdat de HEER hem zou helpen het land te veroveren. Hierna vroeg de HEER Mozes en Jozua bij Hem te komen in de Tabernakel. De HEER vertelde Mozes dat het volk Hem na Mozes' overlijden ontrouw zou worden: "Ze zullen Mij verlaten en het verbond dat Ik met hen gesloten heb verbreken". Dan zou de HEER hen aan hun lot overlaten, in de tegenspoed en de rampen die hen als straf zouden treffen. Ze zouden dan zeggen: "Deze ellende overkomt ons zeker doordat onze goden ons verlaten hebben". Maar de HEER zei hun nu al wat de werkelijke oorzaak zou zijn: "Nee, Ik ben het Die Zich van hen afkeert, omdat ze zoveel kwaad hebben gedaan en zich met andere goden hebben ingelaten".

De HEER gaf hem een lied, dat de Israëlieten uit het hoofd moesten leren, zodat ze nooit zouden vergeten wat de HEER had gezegd. Mozes liet het volk nog één keer samenroepen, en zong hen het lied van de HEER voor. Hij vroeg hen dringend naar zijn waarschuwingen te luisteren, en ook hun kinderen op te dragen de wetten die hen geleerd waren, na te leven; "want het gaat hier niet om iets onbeduidends, het is een zaak van levensbelang". Daarna gaf hij iedere afzonderlijke stam een zegen.

Mozes overlijdt

Toen alles gedaan was, vroeg de HEER Mozes de berg Nebo in het Pisga gebergte op te klimmen, en Jozua mee te nemen. Daar liet de HEER Mozes het gehele land, dat Israël zou bezitten, zien. Hij zei: "Dit is het land waarvan Ik aan Abraham, Isaak en Jakob onder ede heb beloofd dat Ik het aan hun nakomelingen zou geven. Ik laat het je nu zien, maar erheen oversteken zul je niet". Toen sliep Mozes rustig in. Jozua hoefde hem niet te begraven; dat deed de engel die met de Israëlieten meeging. Want niemand mocht weten waar hij begraven lag, zodat het geen 'bedevaartsoord' zou worden. De Israëlieten rouwden dertig dagen om Mozes. "Nooit meer heeft Israël een profeet gekend als Mozes, met wie de HEER zo vertrouwelijik omging", besluit het boek. Maar dat werd geschreven voordat de Heer Jezus Christus als de grootste Profeet kwam.